Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen

Gemeente Krimpenerwaard

Accountantsverslag 2020

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

17 juni 2021

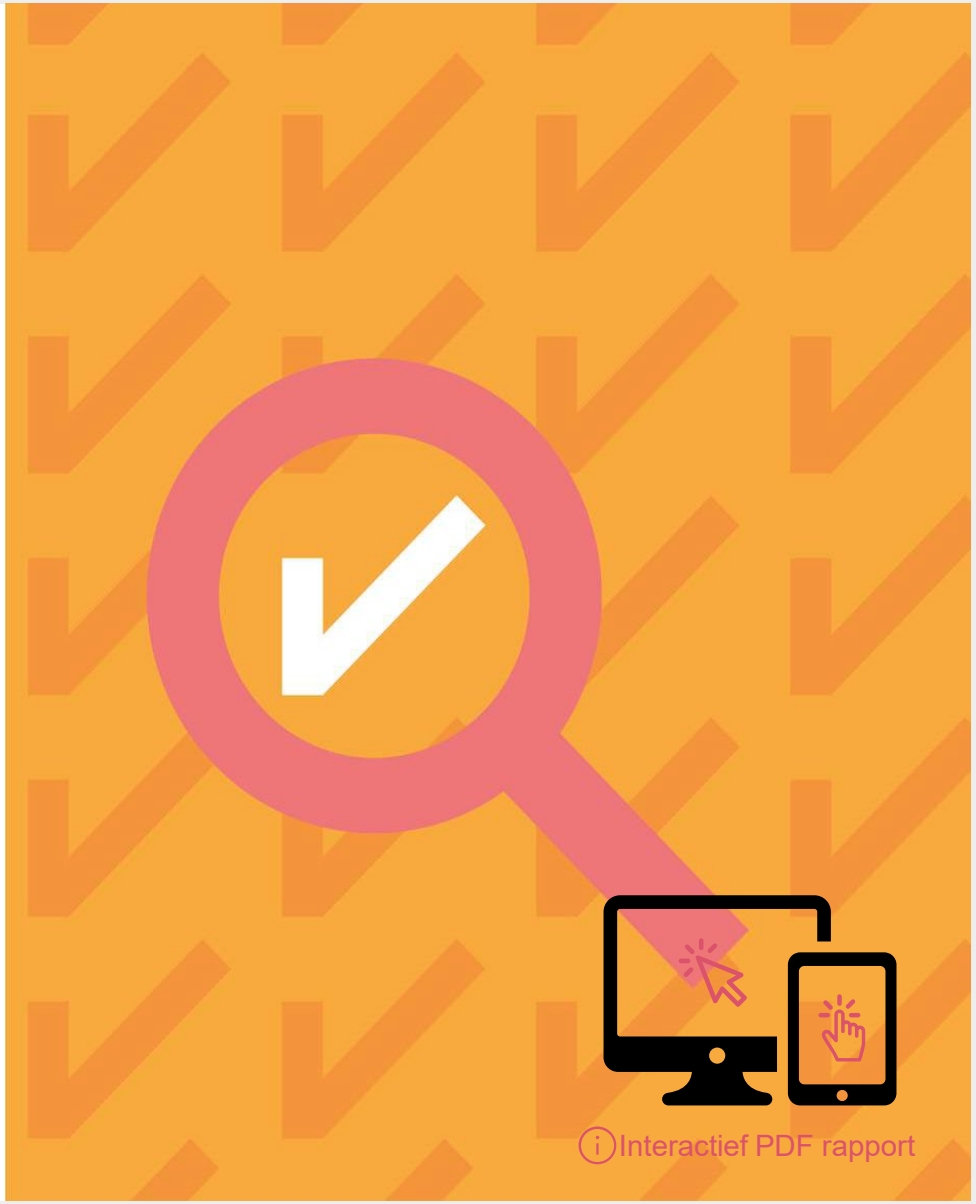

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen

Aanbiedingsbrief

Gemeente Krimpenerwaard
T.a.v. de raad en college van burgemeester en wethouders
Postbus 51
2820 AB STOLWIJK

17 juni 2021

Referentie: CRJVAA72PZN6-1182577649-40

Geachte leden van de raad en het college van burgemeester en wethouders,

Hierbij bieden wij u ons accountantsverslag aan dat wij hebben opgesteld in het kader van onze controle op de jaarrekening 2020 (de 'jaarrekening') van gemeente Krimpenerwaard. We hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met ons controleplan 2020 van 24 november 2020.

Dit verslag heeft betrekking op de belangrijkste bevindingen uit onze controle 2020. Een belangrijk aspect in onze controle was de invloed van Covid-19 op de verschillende aspecten in de jaarrekening zoals het sociaal domein, waardering van de activa en de verstrekte subsidies. We hebben daarnaast ook focus gehad op de speerpunten zoals benoemd in het controleplan en de schattingen in de jaarrekening.

De gehele jaarrekeningcontrole 2020 heeft digitaal plaatsgevonden en een nieuwe manier van werken is met elkaar ontwikkeld.

We hebben de inhoud van dit verslag besproken tijdens de vergadering van de auditcommissie op 14 juni 2021. Hebt u nog vragen, neemt u dan contact met ons op. Wij zijn uiteraard graag bereid de inhoud van dit accountantsverslag nader toe te lichten.

Wij bedanken u en uw medewerkers voor de flexibiliteit en medewerking tijdens onze controle.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Dit document is elektronisch ondertekend door:

Anton Eelco Gerritsma

drs. A.E. Gerritsma RA
senior director

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Interne beheersing
Ontwikkelingen

Ons accountantsverslag is uitsluitend opgesteld voor het gebruik van de raad en het college van burgemeester en wethouders van gemeente Krimpenwaard. Het is niet toegestaan dit verslag aan derden te verstrekken zonder onze voorafgaande toestemming. Wij aanvaarden geen enkele aansprakelijkheid of verantwoordelijkheid als gevolg daarvan jegens enige andere persoon die dit verslag in handen krijgt of er gebruik van maakt.

Bijlagen

Onze kernboodschappen

Een goedkeurend oordeel op getrouwheid en rechtmatigheid

Wij hebben onze controle van de jaarrekening 2020 van gemeente Krimpenerwaard afgerond en geven een goedkeurende controleverklaring af over de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekening.

We hebben geen indicaties van fraude en/of niet-naleving van wet- en regelgeving geconstateerd.

Financiële positie

- Mede door verkoop Eneco-aandelen heeft gemeente Krimpenerwaard een gezonde financiële positie. Wij raden u aan de uitgaven voor de komend jaren te toetsen aan het kader voor de inzet van deze middelen.
- Schattingen zoals opgenomen in de jaarrekening komen evenwichtig tot stand.

Rechtmatigheid

In het aanbestedenproces wordt de spendanalyse met meer diepgang uitgevoerd dan afgelopen jaar. Om meer informatie te verkrijgen over lopende inkopen/aanbestedingen adviseren wij u de spendanalyse periodiek uit te voeren, om verrassingen achteraf te voorkomen.

Ten aanzien van Covid-19 heeft de gemeente Krimpenwaard de juiste stappen genomen om beleid te creëren waardoor geen bevindingen met betrekking tot rechtmatigheid zijn geconstateerd naar aanleiding van Covid-19. De gemeente heeft er voor gekozen een aparte paragraaf in te richten in het jaarverslag om de financiële impact van Covid-19 weer te geven.

Het college moet naar verwachting over 2021 een rechtmatigheidsverantwoording afgeven als onderdeel van de jaarstukken. De gemeente moet nog stappen maken om de interne beheersing als zodanig in te richten dat deze niet enkel detectief bevindingen constateert maar ook preventief in de eerste lijn.

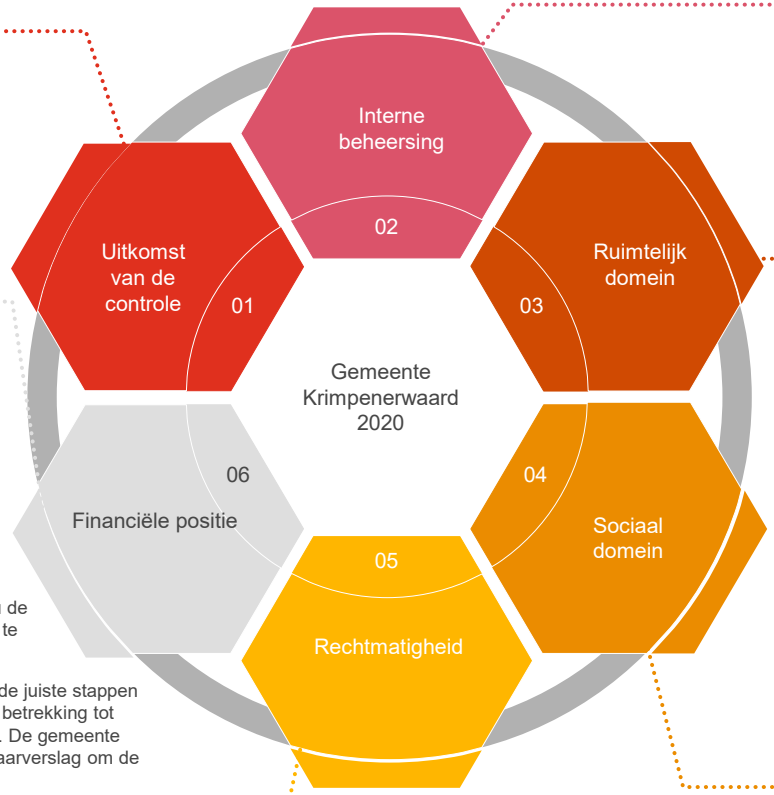

Interne beheersing

We hebben in aanvulling op onze managementletter twee nieuwe tekortkomingen in de interne beheersing geconstateerd. We lichten deze nader toe in de volgende sheet. De opvolging van onze aanbevelingen is opgepakt door de organisatie.

Ruimtelijk domein

Er zijn vijf actieve grondexploitaties, naar verwachting wordt de laatste grondexploitatie, Zevender Thiendenland, afgerond in 2023. De risico's nemen af naarmate de projecten vorderen. De toekomstige opbrengsten, kosten en gebruikte parameters worden voldoende onderbouwd. Zie voor details onze toelichting op het ruimtelijk domein.

Sociaal domein

- Onzekerheden in het sociaal domein met betrekking tot prestatielevering zijn verder afgenomen ten opzichte van voorgaand jaar.
- Kosten in het sociaal domein blijven stijgen.
- Het proces inzake prestatielevering heeft gemeente Krimpenerwaard beter ingericht dan afgelopen jaar.
- De Tozo-regeling is geheel uitbesteed aan derde partij. De baten en lasten inzake Tozo-regeling zijn verwerkt in de jaarrekening.

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Speerpunten van de raad
Jaarstukken
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen

Ons oordeel bij uw jaarstukken 2020

1 Uw jaarrekening geeft een getrouw beeld

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2020 van gemeente Krimpenerwaard (inclusief SiSa-bijlage en verantwoording WNT) afgerond en geven een goedkeurende controleverklaring af bij de jaarrekening op getrouwheid en rechtmatigheid, onder voorbehoud van goedkeuring van de jaarrekening door de raad. De reikwijdte van onze controle is ongewijzigd ten opzichte van ons controleplan.

2 Wij hebben één niet-gecorrigeerd controleverschil en één onrechtmatigheid geconstateerd.

De door ons geconstateerde ongecorrigeerde bevindingen blijven binnen de door u gestelde goedkeuringstoleranties op het aspect getrouwheid en rechtmatigheid.

3 Jaarverslag verenigbaar met de jaarrekening

Wij hebben vastgesteld dat de andere informatie die samen met de jaarrekening wordt gepubliceerd, bestaande uit het jaarverslag, verenigbaar is met de jaarrekening.

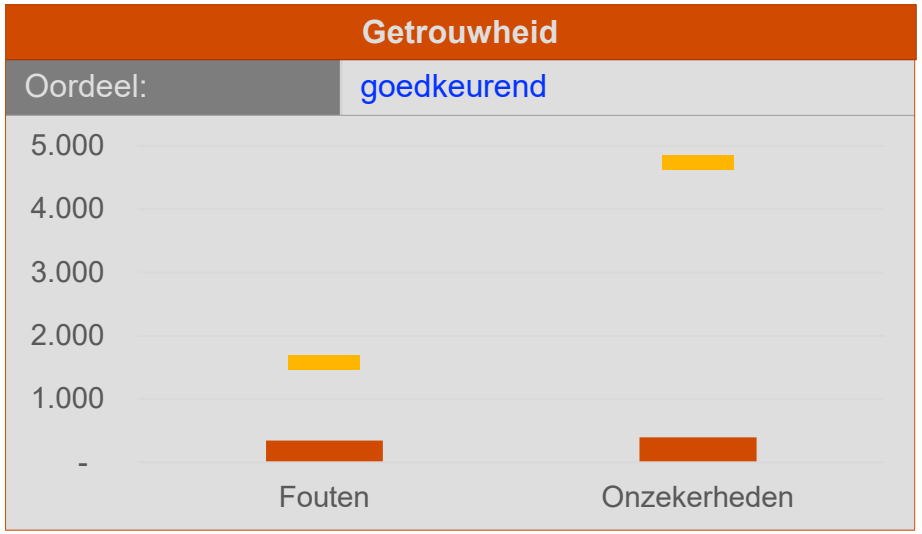

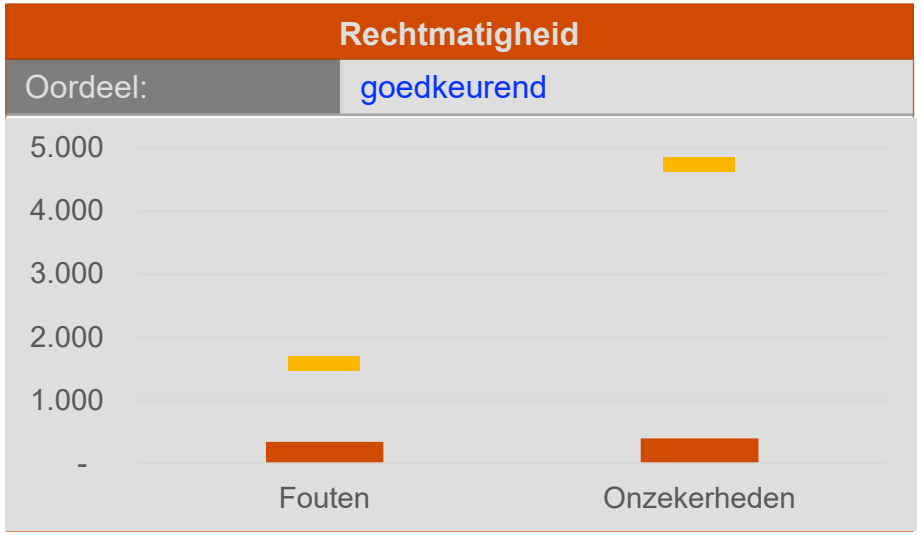

= absoluut bedrag fouten of onzekerheden x €1.000
= door u vastgestelde goedkeuringstolerantie x €1.000

Reikwijdte van onze controle

De reikwijdte van de controle is zo ontworpen dat er voldoende controle-informatie wordt verkregen met betrekking tot uw jaarrekening, ter ondersteuning van een kwalitatieve controle. In het controleplan hebben wij afspraken met u gemaakt over de reikwijdte van de controle. Wij bevestigen dat de definitieve reikwijdte van de controle gelijk is aan die in het controleplan. Onderstaand hebben wij een samenvatting opgenomen.

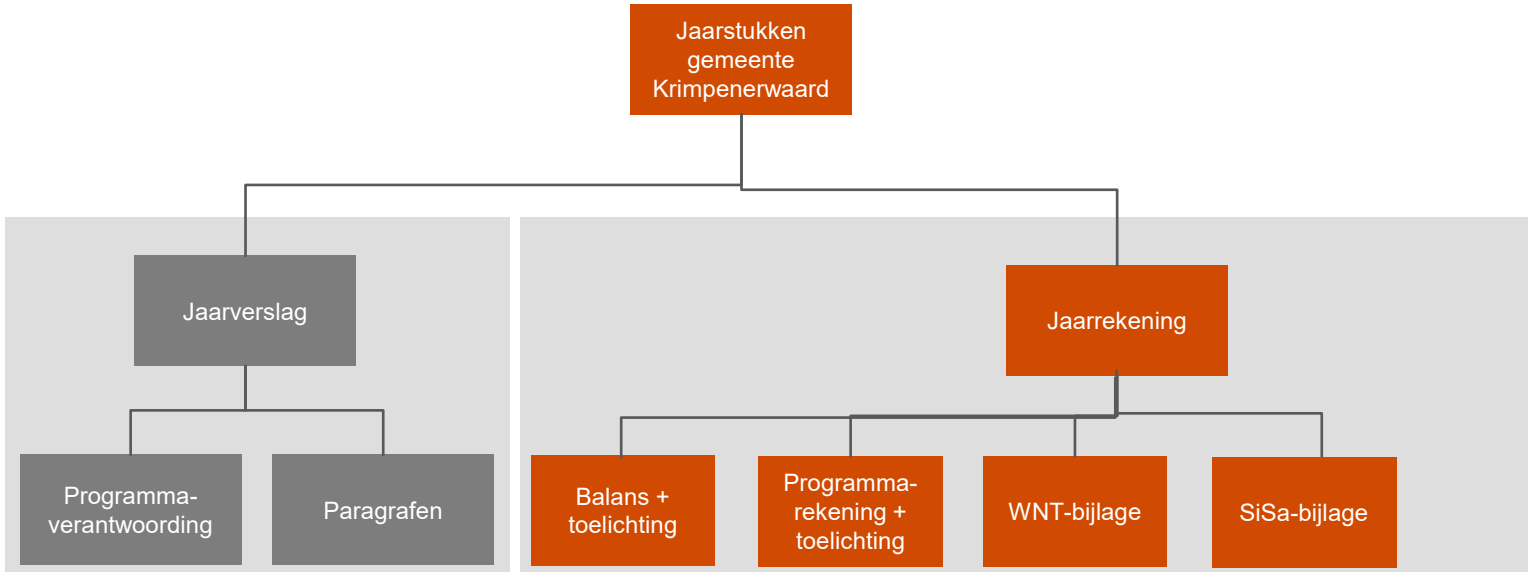

Van deze onderdelen van het jaarverslag stellen wij, op basis van onze kennis over de jaarrekening, vast dat deze aansluiten met de jaarrekening.

Onze controleverklaring bij de jaarrekening heeft betrekking op deze onderdelen.

Niet-gecorrigeerde controleverschillen inzake **getrouwheid** zijn niet materieel

Het volgende geconstateerde controleverschil is niet gecorrigeerd in de jaarrekening. Het management heeft geconcludeerd dat het kwalitatieve en kwantitatieve effect niet materieel is. Wij zijn het eens met de beoordeling van het management en concluderen dat het bedrag aan niet-gecorrigeerde verschillen niet materieel is.

#	Beschrijving	Jaarrekeningpost	Overzicht van baten en lasten		Balans	
			Debet	Credit	Debet	Credit
1	Voorgestelde correctie van de dotatie aan de IBOR-voorziening in 2020	Nog te besteden bedragen en crediteuren	€343.000			€343.000
		Totaal	**€343.000**			**€343.000**

#	Beschrijving	Jaarrekeningpost	Onzekerheid
1	Onzekerheid meerkosten sociaal domein	Sociaal domein	€397.000
		Totaal	**€397.000**

Overzicht van fouten **rechtmatigheid**

Onderstaand hebben wij onze detailbevindingen op de aspecten rechtmatigheid opgenomen boven de door u opgestelde rapportagetolerantie van €100.000. De bevinding wordt nader toegelicht in de verwezen link.

#	Beschrijving	Jaarrekeningpost	Fout	Onzekerheid
1	Getrouwheidsfouten	Lasten	€343.000	€397.000
		Totaal	**€343.000**	**€397.000**

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Speerpunten van de raad
Jaarstukken
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen

Speerpunten van de raad

In onze natuurlijke adviesrol dragen wij bij aan het verder versterken van de kaderstellende en controlerende rol van de auditcommissie. Jaarlijks geeft de auditcommissie ons een aantal speerpunten mee voor de controle. Zie onderstaand voor de bevindingen voor de speerpunten van 2020:

Sociaal domein

Voor speerpunt sociaal domein inzake controle op prestatielevering en afhankelijkheid derden zie link.

Toereikend zijn van de onderhoudsvoorzieningen

Binnen gemeente Krimpenerwaard zijn er twee onderhoudsvoorzieningen, namelijk de IBOR en onderhoud openbare ruimte.

- Inzake de IBOR-voorziening ligt de realisatie van de bestedingen niet in lijn met het huidige beheerplan. In eerste instantie wordt het onderhoud doorgeschoven naar komende jaren. Echter, het beheerplan wordt in 2021 herzien. Op basis van de eerste berekeningen, zijn de onttrekkingen en stortingen in het huidige plan te hoog. De achterstand op realisatie betekent niet dat er achtergelopen wordt op het onderhoud. In het nieuwe plan zullen de jaarlijkse onttrekkingen lager zijn, zonder in te moeten leveren op de kwaliteit. Dit is ook de reden waarom de fout op basis van het huidige beheerplan niet is aangepast.
- Voor het onderhoud van de openbare ruimte is ook een voorziening opgenomen, de realisatie hiervan ligt in lijn met het beheerplan.
- Een kleine post schuift door naar komend jaar, hier zien wij geen aandachtspunten in voor de gemeente.

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Financiële positie
Sociaal domein
Ruimtelijk domein
Getrouwheid
Rechtmatigheid
Informatiewaarde
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen

Onze bevindingen bij de jaarstukken

Wij hebben de getrouwheid van de jaarrekening gecontroleerd en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties. Onze bevindingen vindt u in dit deel.

De impact van Covid-19 op het resultaat 2020 en de rechtmatigheid is belangrijk geweest. De financiële positie van de gemeente is stabiel.

In het sociaal domein zijn belangrijke onzekerheden over de prestatielevering. De schattingen die het college daarbij heeft gemaakt achten wij evenwichtig.

In het ruimtelijk domein is bijstelling niet nodig als gevolg van Covid-19. De schattingen die het college heeft gemaakt achten wij ook evenwichtig.

Bij rechtmatigheid hebben wij opmerkingen inzake aanbesteden proces.

Wij vinden dat de kwaliteit van het jaarverslag is verbeterd. In deze paragraaf hebben wij de verbeterpunten opgenomen.

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Financiële positie
Sociaal domein
Ruimtelijk domein
Getrouwheid
Rechtmatigheid
Informatiewaarde
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen

De financiële positie van gemeente Krimpenerwaard is goed

Resultaat 2020

Het resultaat voor bestemmingen reserves is positief €21,1 miljoen, en €0,5 miljoen negatief resultaat na mutaties reserves. Hierdoor is het eigen vermogen van Krimpenerwaard gestegen van €60,9 miljoen naar €82 miljoen. Binnen het vermogen zijn de algemene reserves gestegen van €21,7 miljoen naar €24 miljoen. Hiermee is de groei van de vermogenspositie doorgezet.

In de begroting 2020 werd nog uitgegaan van een resultaat voor bestemmingen reserves van negatief €4,3 miljoen, en in de begroting na wijzigingen werd zelfs uitgegaan van een positief resultaat voor bestemmingen van reserves van €15,2 miljoen. Wij raden u aan kritischer te kijken naar uw begrotingsproces, waardoor begroting en realisatie meer in lijn zullen liggen.

Weerbaarheid en wendbaarheid

Zoals u verderop in dit verslag in meer detail kunt lezen zijn de weerbaarheid en de wendbaarheid van gemeente Krimpenerwaard goed. Door de verkoop van uw Eneco-aandelen laten uw kengetallen een positieve ontwikkeling zien. Het is natuurlijk wel van belang dat dit eenmalige effect duurzaam in uw begroting wordt opgevangen.

Covid-19

De gemeente heeft een aparte paragraaf ingericht in het jaarverslag omtrent de financiële impact van de coronacrisis. Hieruit blijkt dat de inschatting van de financiële impact reëel is geweest. De vergoeding welke de gemeente heeft ontvangen dekt de extra gemaakte kosten inzake Covid-19. De gemeente heeft een bestemmingsreserve opgezet die bedoeld is om uitgaven gerelateerd aan Covid-19 mee op te vangen. De reserve bedraagt €0,6 miljoen. De algemene uitkering heeft voor meer baten gezorgd, dan vooraf verwacht. De Tozo-regeling heeft gezorgd voor €4,7 miljoen aan zowel baten als lasten.

In de meerjarenbegrotingen zijn nog niet de (lange termijn) effecten van de coronacrisis (zie blog Martine Koedijk) en de herijking van het gemeentefonds verwerkt. Dit is wel opgenomen in de risicoanalyses waarop ook de berekening van het weerstandratio is gebaseerd. In de risico's is een risico opgenomen ten aanzien van Covid-19 met een maximale impact van €1,3 miljoen.

Sociaal domein

Zoals u verderop in dit verslag kunt lezen, zijn de lasten sociaal domein fors toegenomen ten opzichte van voorgaand jaar. Door het verkrijgen van extra rijksmiddelen ten behoeve van de zorg en ondersteuning is de organisatie in staat om een stabiele situatie op het sociaal domein te waarborgen. Zie ook het artikel

De kengetallen laten een positieve ontwikkeling zien

In de tabel hiernaast is een overzicht opgenomen van de kengetallen die verplicht in de jaarrekening van Krimpenerwaard moeten worden opgenomen. Hieronder zijn de opvallendste kengetallen toegelicht waarbij de gemeente is vergeleken met de landelijke gemiddelden.

Weerbaarheid

Het landelijk beeld is dat de solvabiliteit bij gemeenten onder druk staat. Gemeente Krimpenerwaard laat een positief beeld zien ten aanzien van de solvabiliteit. Deze ontwikkeling is mede te danken aan de verkoop van de Eneco-aandelen voor €23 miljoen.

Wendbaarheid

Het landelijk beeld is dat de netto schuldquote toeneemt door de tekorten die er bij gemeenten zijn ontstaan. Bij gemeente Krimpenerwaard zie je de netto schuldquote juist afnemen. Dit is het gevolg van geen nieuw aangetrokken leningen in 2020. Door de verkoop van de Eneco-aandelen is gekeken naar vervroegde aflossing, maar de boeterente zou te hoog zijn. Komende periode wordt wel gekeken naar de mogelijkheden voor het oversluiten van de leningen, hiervoor is een bestemmingsreserve van €5,8 miljoen ingesteld.

Kengetallen	Gemeente Krimpenerwaard		Landelijk**	
	2020	2019	2020*	2019
Weerbaarheid				
Solvabiliteit	43%	37%	30%	34%
Grondexploitaties	1%	4%	9%	12%
Structurele exploitatieruimte	0,03%	1,8%	0,29%	0,01%
Wendbaarheid				
Netto schuldquote	15%	34%	70%	56%
Netto schuldquote gecorrigeerd	11%	29%	64%	49%
Belastingcapaciteit	108%	109%	104%	103%

* op basis van de begroting 2020
** Bron: https://findo.nl/jive

Het weerstandsvermogen is gestegen ten opzichte van voorgaand jaar

Weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten af te dekken. Vergeleken met 2019 is het risicoprofiel iets gestegen (€0,4 miljoen).

In het risico is rekening gehouden met een Covid-19-risico van €1,3 miljoen. Om de weerstandscapaciteit te bepalen weegt de gemeente Krimpenerwaard de algemene risico's op 50% en de Covid-19-risico's op 10% kans dat dit zich voordoet.

De weerstandsratio is 2,45, wat betekent dat gemeente Krimpenerwaard ruimschoots kan voldoen om aan zijn verplichtingen ter dekking van de risico's.

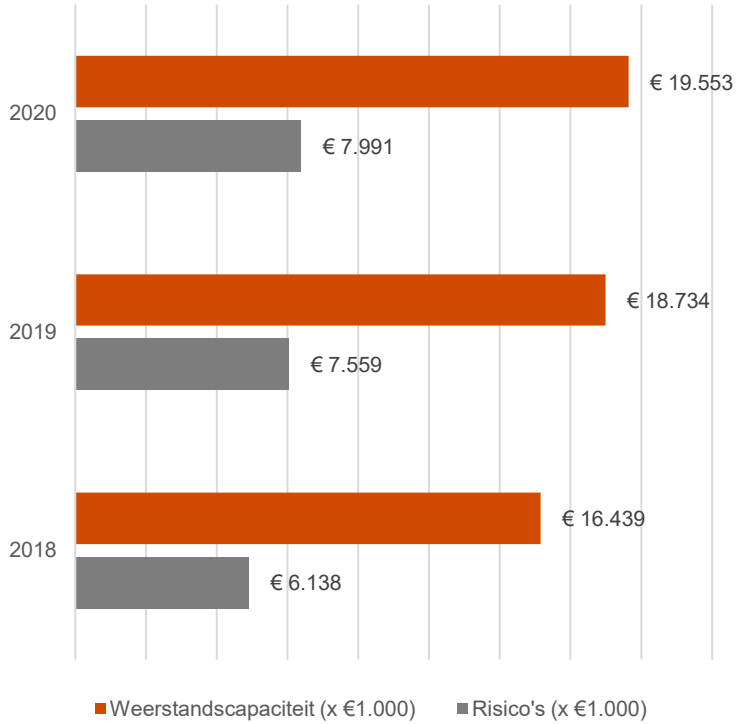

De realisatie ligt niet in lijn met de begroting

Dit jaar is het verschil tussen begroting en realisatie groot. In de bijgestelde begroting werd het resultaat al bijgesteld van negatief €4,3 miljoen naar positief €15,2 miljoen. Grootste wijzigingen hadden betrekking op de kosten in het sociaal domein en opbrengst Eneco-aandelen.

Resteert toch nog een verschil van €6,3 miljoen tussen bijgestelde begroting en realisatie.

Grootste afwijkingen zijn te wijten aan:

- Incidentele baten naar aanleiding van Covid-19 welke hoger zijn uitgevallen dan in de bijgestelde begroting was verwacht.

Wij zien dat uw initiële begroting voorzichtig wordt ingeschat. Deze voorzichtigheid zorgt er wel voor dat er geen verrassingen achteraf in het resultaat zichtbaar zijn, maar wellicht belemmert deze in uitvoering van beleid (omdat er naar verwachting geen beschikbare middelen zijn). Op dit moment vinden wij de schatting acceptabel. We adviseren u wel om het begrotingsproces nogmaals kritisch te bekijken.

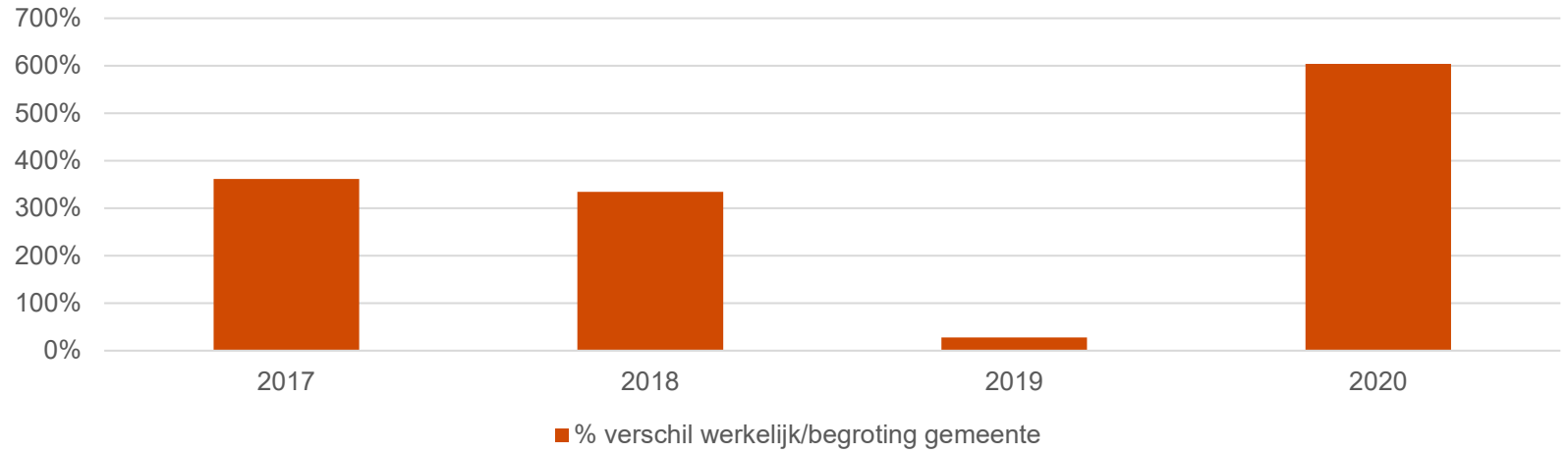

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Financiële positie
Sociaal domein
Ruimtelijk domein
Getrouwheid
Rechtmatigheid
Informatiewaarde
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen

Lasten sociaal domein hoger dan afgelopen jaar

Tozo

Zelfstandigen uit de gemeente Krimpenerwaard die door de coronacrisis in de problemen zijn geraakt, kunnen voor coronahulp bij de gemeente terecht. Gemeente Krimpenerwaard heeft de Tozo-regeling uitbesteed aan het Regionaal Bureau Zelfstandigen (RBZ). De lasten van Tozo zijn verwerkt in de jaarrekening van gemeente Krimpenerwaard op basis van de definitieve verantwoording.

Lasten sociaal domein (zorg) blijven stijgen

De lasten sociaal domein (zorg) zijn ten opzichte van 2019 met €3,2 miljoen toegenomen en overschrijden de bijgestelde begroting met €1 miljoen.
De extra kosten in het sociaal domein komen overeen met het landelijk beeld. In de bijgestelde begroting 2021 zal rekening gehouden worden met de extra kosten gemaakt in 2020.

Domein	Realisatie 2019 (x €1.000)	Realisatie 2020 (x €1.000)	Bijgestelde Begroting 2020 (x €1.000)
Jeugdzorg ZIN	12.403	14.099	13.983
Jeugdzorg PGB	710	696	685
Wmo ZIN	7.264	8.567	7.743
WMO PGB	457	643	576
Totaal	**20.834**	**24.005**	**22.987**

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Financiële positie
Sociaal domein
Ruimtelijk domein
Getrouwheid
Rechtmatigheid
Informatiewaarde
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen

Onzekerheden in het sociaal domein verder afgenomen

Samenvatting fouten en onzekerheden

In de tabel hiernaast zijn de fouten en onzekerheden in het sociaal domein opgenomen. De onzekerheden van vorig jaar zagen toe op onzekerheden op de getrouwheid (prestatielevering). Dit jaar is er door de gemeente in totaal voor €3,8 miljoen geen controleverklaring ontvangen bij de geleverde zorg. Om deze onzekerheid te verkleinen (weg te nemen) heeft de gemeente Krimpenerwaard klanttevredenheidsonderzoeken uitgevoerd. De onderzoeken hebben twee keer in het jaar plaatsgevonden, waardoor de steekproef voldoende groot en gespreid was om de onzekerheid weg te kunnen nemen.

De onzekerheid in 2020 is te wijten aan de betaalde meerkosten bij de jeugdzorg en Wmo. Op dit moment is onvoldoende controle-informatie beschikbaar om de meerkosten te kunnen controleren.

Getrouwheid	**2020 (x €1.000)**		**2019 (x €1.000)**	
	Fout	Onzeker	Fout	Onzeker
Wmo ZIN	-	114	-	-
Jeugd ZIN	-	283	-	1.708
Totaal	**-**	**397**	**-**	**1.708**

Rechtmatigheid	**2020 (x €1.000)**		**2019 (x €1.000)**	
	Fout	Onzeker	Fout	Onzeker
Getrouwheidsfouten	-	397	-	1.708
Fouten overige rechtmatigheidscriteria	-	-	-	-
Totaal	**-**	**397**	**-**	**1.708**

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Financiële positie
Sociaal domein
Ruimtelijk domein
Getrouwheid
Rechtmatigheid
Informatiewaarde
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen

Schattingen sociaal domein in de jaarrekening zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2020 beoordeeld.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende motivering.

Schatting	Waarde in €1.000 2020 (2019)	Beoordeling 2020	Beoordeling 2019	Toelichting
Nog te betalen kosten	2.755.818 (2.415.000)			De nog te betalen positie is het verschil tussen de geleverde zorg in 2020 en de betalingen in 2021 over 2020. De geleverde zorg is per zorgaanbieder bepaald waarbij aansluitingen zijn gemaakt met de productieverantwoordingen. De schatting is evenwichtig tot stand gekomen.
Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	480.000 (484.000)			Het college heeft de voorziening debiteuren sociale zaken bepaald per soort vordering waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen niet dubieus, 100% dubieus en 50% dubieus. De voorziening en stand van de debiteuren ligt in lijn met afgelopen jaar. De schatting is evenwichtig bepaald.

Controleverschil | Voorzichtig | Evenwichtig | Optimistisch | Controleverschil

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Financiële positie
Sociaal domein
Ruimtelijk domein
Getrouwheid
Rechtmatigheid
Informatiewaarde
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen

Het ruimtelijk domein

Voor het risicoprofiel van de grondexploitaties van gemeente Krimpenerwaard zie de figuur hiernaast. Er zijn vijf actieve grondexploitaties en geen nieuw geopende grondexploitaties in 2020. Daarnaast wordt naar verwachting de laatste grondexploitatie, Zevender Thiendenland, afgerond in 2023. Naarmate de projecten vorderen nemen de risico's af. Er is een totale onzekerheid van €203.000.

De voorziening voor negatieve grondexploitatie Dorpshart is in 2020 gedaald naar €2 miljoen (2019: €3,2 miljoen). Op de grondexploitaties ligt de realisatie in lijn met de prognose en zijn de fluctuaties in 2020 tussen geprognotiseerd en gerealiseerd beperkt. Looptijd van de actieve projecten is eveneens gering waarbij de nog te realiseren opbrengsten reeds vast liggen in contracten.

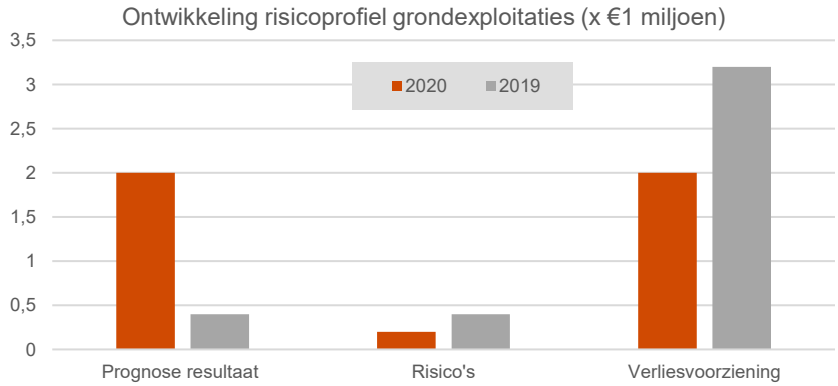

De parameters voor de grondexploitaties zijn evenwichtig ingeschat

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op, met de zogenaamde jaarschijven, waarin een schatting is opgenomen van de te maken kosten en opbrengsten. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de gehanteerde uitgangspunten en parameters beoordeeld en vinden de inschattingen evenwichtig, zie volgende sheet.

Schatting	Beoordeling 2020	Beoordeling 2019	Toelichting
Gehanteerde rekenrente	●	●	Het college rekent binnen de grondexploitaties met een rekenrente van 1,16% (2019: 1,22%). De rekenrente is gebaseerd op de daadwerkelijk betaalde rente. Derhalve is deze parameter evenwichtig bepaald.
Kostenstijging	●	●	Voor de kostenstijging wordt met een percentage van 1,8% gerekend (2019: 1,4%). Dit percentage is gebaseerd op de verwachte indexering op basis van constante prijzen in de Meicirculaire van het Gemeentefonds. Dit percentage is gelijk aan onze verwachting die we gemiddeld terugzien bij andere gemeenten (tussen de 1%-2%) zien. De schatting classificeren wij daarom als evenwichtig.
Opbrengstenstijging	●	●	De gemeente rekent met een opbrengstenstijging van 2,5% (2019: 2,4%). Dit percentage is gebaseerd op de Consumenten Prijs Index van 2020. Gezien de ontwikkelingen op de vastgoedmarkt, de hypotheekmogelijkheden en de koopkrachtontwikkeling achten wij deze ingerekende opbrengstenstijging evenwichtig.
Gehanteerde programmering	●	●	De programmering van de grondexploitaties wordt conform planning uitgevoerd. Wij achten de, op marktinformatie gebaseerde, inschatting voor de programmering evenwichtig op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.
Verkoopprijzen	●	●	De prijzen zoals ingerekend in de grondexploitaties zijn gebaseerd op marktinformatie waarbij de vergelijking wordt gemaakt met omliggende gemeentes. De prijzen liggen vast in allonges, niet voor alle verkopen hebben wij de allonges ontvangen. Uit de allonges halen we de prijs per vierkante meter en controleren we deze met de vastgestelde prijzen door de raad.

● Controleverschil ● Voorzichtig ● Evenwichtig ● Optimistisch ● Controleverschil

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Financiële positie
Sociaal domein
Ruimtelijk domein
Getrouwheid
Rechtmatigheid
Informatiewaarde
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen

Schattingen jaarrekening zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2020 beoordeeld.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende motivering.

Schatting	Beoordeling 2020	Beoordeling 2019	Toelichting
Juistheid en volledigheid voorzieningen riolering	●	●	De gemeente heeft een voorziening riolering verantwoord van €12,4 miljoen (2019: €12,5 miljoen). Dit betreft een egalisatievoorziening. De kosten en opbrengsten zijn in 2020 bijna aan elkaar gelijk, derhalve een minimale storting/onttrekking aan de voorziening in 2020.
Juistheid en volledigheid pensioenvoorziening	●	●	De gemeente heeft per ultimo 2020 een voorziening voor wethouders pensioenen (APPA) verantwoord van €3,5 miljoen (2019: €3,3 miljoen). Deze voorziening is geactualiseerd met een actuariële berekening door een externe serviceorganisatie. De voorziening is gebaseerd op de uitgangspunten vanuit de decembercirculaire.
Juistheid en volledigheid voorziening IBOR	●	●	Belangrijke eis vanuit het BBV is dat de jaarlijkse stortingen van een gelijksoortig niveau zijn, en dat deze zijn gebaseerd op een actueel plan. Dat is nu niet het geval. Op basis van het totale onderhoudsplan is vastgesteld dat de storting voor 2020 €343.000 te laag is, dit mede omdat rekening gehouden is in het huidige beheerplan met een ingroeimodel. Dit is niet aangepast in de jaarrekening, omdat in 2021 de voorziening wordt herijkt. Dit is opgenomen als niet gecorrigeerd controleverschil.
Overige schattingen en waarderingsposten	●	●	In de jaarrekening zijn diverse overige posten opgenomen waar schattingen aan ten grondslag liggen, namelijk de waardering van de financiële activa, de voorziening voor overige debiteuren en de volledigheid van de overige schulden. We hebben de waardering van deze posten in detail gecontroleerd. We hebben vastgesteld dat de inschattingen evenwichtig tot stand zijn gekomen.

● Controleverschil ● Voorzichtig ● Evenwichtig ● Optimistisch ● Controleverschil

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Financiële positie
Sociaal domein
Ruimtelijk domein
Getrouwheid
Rechtmatigheid
Informatiewaarde
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen

Observaties inzake getrouwheid van de jaarrekening

IBOR-voorziening te laag opgenomen

De onderhoudsvoorziening zou conform BBV jaarlijks een gelijkmatige dotatie moeten hebben en het eindsaldo aan het einde van de looptijd dient €0 te zijn. In het huidige plan van de IBOR-voorziening is dit niet het geval. Daarom hebben wij hiervoor een correctie voorgesteld. Om elk jaar (tot en met 2033) een gelijkmatige dotatie aan de voorziening te hebben, dient er voor 2020 een aanvullende dotatie aan de voorziening plaats te vinden van €343.000.
Dit is niet gecorrigeerd omdat het college van plan is in 2021 het huidige onderhoudsplan te herijken en verwacht dat de onderhoudskosten lager zullen zijn. Daarnaast zijn de onttrekkingen niet conform het onderhoudsplan, zie ook link.

De eerste berekeningen in de herijking laten zien dat er zonder wijzigingen aan te brengen aan de kwaliteit van het onderhoud er minder kosten van toepassing zijn voor de IBOR-voorziening. De jaarlijkse stortingen en onttrekkingen zullen lager uitvallen en daarom is ervoor gekozen de geconstateerde fout niet aan te passen in de jaarrekening.

Uitbesteding van taken vraagt om actief leveranciersmanagement

Gemeente Krimpenerwaard besteedt een aantal taken uit aan derden. De gemeente blijft echter eindverantwoordelijk voor de veiligheid en betrouwbaarheid van data. In 2020 heeft een overgang plaatsgevonden naar een nieuw salarispakket, hierbij hebben wij geconstateerd dat een onjuiste pensioenpremie ingevoerd is in het systeem. Effect is dat de lasten te laag zijn; de afwijking is lager dan onze rapporteringstolerantie, dus niet materieel voor de jaarrekening.

Wij benadrukken wel het belang voor het actief beoordelen van de ingevoerde parameters (bijvoorbeeld door het uitvoeren van een eigen bruto-netto berekening aan het begin van het jaar) om te waarborgen dat eventuele tekortkomingen worden afgedekt.

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Financiële positie
Sociaal domein
Ruimtelijk domein
Getrouwheid
Rechtmatigheid
Informatiewaarde
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen

Resultaten data-analyse

Geen ongebruikelijk transacties van data-analyse op journaalniveau

Als onderdeel van ons controleplan hebben we met behulp van data-analyse een controle uitgevoerd op alle boekingen in 2020 met vooraf ingeschatte risico's. We hebben onder andere gecontroleerd of de juiste medewerkers boekingen hebben ingevoerd en op welke tijden. Verder hebben we gecontroleerd of de memoriaalboekingen voldoende onderbouwd kunnen worden. Vanuit de uitgevoerde controles hebben we geen ongeautoriseerde of ongewone transacties geconstateerd.

Betaalanalyse leidt niet tot materiële fraudes

Voor de gemeente Krimpenerwaard hebben we aanvullend op de reguliere controle een betaalanalyse uitgevoerd. Het doel van de betaalanalyse is om achteraf vast te stellen dat er geen betalingen zijn uitgevoerd naar ongewone rekeningnummers. We hebben de volgende analyses uitgevoerd:

1. Vergelijking tussen adresgegevens van werknemers en van crediteuren.
2. Vergelijking tussen bankgegevens van werknemers en van crediteuren.
3. Analyse op de betalingen groter dan €1.000 naar werknemers .
4. Overzicht van crediteuren die meerdere keren in de administratie voorkomen.

Voor de analyse hebben we gebruik gemaakt van twee rekeningen waarmee de betalingen worden uitgevoerd.

Wij hebben de uitzonderingen nader onderzocht en delen de belangrijkste met u:

- 1.442 van de 6.267 crediteuren hebben mogelijk een onjuiste postcode (bijvoorbeeld 5 cijfers zoals 12345 AB wordt als uitzondering gezien, mogelijk is dit een postbus)
- 439 crediteuren komen meerdere keren in de crediteurenstamgegevens voor onder een afwijkende naam (bijvoorbeeld River services GMBH).
- Met de bankrekening die wordt gebruikt voor de betalingen voor sociale zaken zijn er 185 betalingen geweest naar crediteuren die niet zijn opgenomen in de crediteurenadministratie, met een totale omvang van circa €500.000.

Bovenstaande uitzonderingen hebben we nader besproken met de organisatie, maar gezien de bedragen zal dit voor de jaarrekening niet leiden tot een materieel frauderisico.

We adviseren wel de gemeente de uitzonderingen nader te onderzoeken om vast te stellen om de procedures inzake betalingen gewijzigd dient te worden, om eventuele materiële risico's voor de toekomst te voorkomen.

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Financiële positie
Sociaal domein
Ruimtelijk domein
Getrouwheid
Rechtmatigheid
Informatiewaarde
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen

Rechtmatigheid Europees aanbesteden

Onrechtmatigheid vastgesteld

In onze controle op de naleving van Europese aanbestedingsrichtlijnen hebben wij een onrechtmatigheid vastgesteld welke niet materieel is. Om uit te sluiten dat de bevinding betrekking heeft op één dossier, hebben wij aanvullende werkzaamheden uitgevoerd om dit dossier te isoleren. Onze bevinding heeft betrekking op een contract welke is overgenomen na de herindeling in 2015. Aanvullend is door de gemeente een controle verricht op de overgenomen contracten bij de herindeling, hieruit komen geen andere onrechtmatige contracten.

We zien een verbetering in het proces aanbesteden, de spendanalyse wordt actief uitgevoerd door de gemeente. Dit zorgt ervoor dat onrechtmatige contracten achteraf door de interne controle zelf geïdentificeerd kunnen worden.

Om gedurende het jaar ook voldoende stuurinformatie te hebben over het mogelijk aanbesteden van contracten adviseren wij u de spendanalyse periodiek uit te voeren, zodat de kans op onrechtmatigheden verder verkleind wordt.

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Financiële positie
Sociaal domein
Ruimtelijk domein
Getrouwheid
Rechtmatigheid
Informatiewaarde
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen

Prestatielevering uitgaande subsidies, steunmaatregelen in brede zin en inkopen zijn rechtmatig verantwoord

In de aanloop van de jaarrekeningcontrole tot en met de eindejaarscontrole hebben we in gesprekken met u en uw organisatie gesproken over de gevolgen van Covid-19 op uw jaarrekening(controle). Voor het zomerreces hebben we een ‘praatplaat’ met de gemeente gedeeld en vlak na de zomer ook een ‘actieplan’. Deze waren beide bedoeld om gemeente Krimpenerwaard handvatten te geven om nader te analyseren op welke domeinen een potentieel (materieel) risico bestond in het kader van getrouwheid en rechtmatigheid. Dit met het doel om acties te onderkennen om eventuele fouten en onzekerheden te voorkomen.

1. Uitgaande subsidies (prestatielevering)

Afhankelijk van de omvang van een subsidie wordt veelal een subsidie verleend onder de voorwaarde van een activiteitenplan. Als bepaalde activiteiten stil hebben gestaan (zoals een bibliotheek of een sportvereniging), dan zijn prestaties (deels) niet geleverd. We hebben vastgesteld dat de organisatie dit vraagstuk heeft uitgezocht en een beleid heeft bepaald, waarbij veelal gebruik kan worden gemaakt van de hardheidsclausule. Vanuit onze controle zijn geen afwijkingen boven de rapporteringstolerantie gebleken.

2. Steunmaatregelen in brede zin

Gemeente Krimpenerwaard heeft een aantal aanvullende regelingen getroffen voor onder andere ondernemers en voor cultuur en welzijnsorganisaties. Om deze uitgaven ‘rechtmatig’ te verstrekken, heeft de gemeente een beleid opgesteld aan steunmaatregelen voor maatschappelijke organisaties. Daarnaast heeft de gemeente huur voor sportverenigingen kwijtgescholden waarvoor subsidie is ontvangen vanuit de rijksoverheid. Ook dit is door de raad goedgekeurd. In de jaarrekening is een paragraaf ‘Financiële gevolgen Coronacrisis’ opgenomen waarin de financiële impact van onder andere deze steunmaatregelen inzichtelijk is gemaakt.

3. Inkooopprestatieleveringen

Bij bepaalde ‘typen’ inkoop zijn prestaties niet of in mindere mate geleverd ten opzichte van de contractuele afspraken. Voorbeeld zijn beveiliging, catering en schoonmaak. Gemeente Krimpenerwaard heeft dit nader inzichtelijk gemaakt. Vanuit onze controle zijn geen afwijkingen boven de rapporteringstolerantie gebleken.

We concluderen dat gemeente Krimpenerwaard tijdig de juiste acties heeft ingezet om fouten en onzekerheden te voorkomen. We hebben in dat kader dan ook geen onrechtmatigheden of bevindingen ten aanzien van getrouwheid geconstateerd boven onze rapporteringstolerantie.

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Financiële positie
Sociaal domein
Ruimtelijk domein
Getrouwheid
Rechtmatigheid
Informatiewaarde
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen

Geen begrotingsonrechtmatigheden geconstateerd

Een onderdeel van onze rechtmatigheidscontrole betreft de naleving van het budgetrecht van de raad. Is op programma of kredietniveau niet meer besteed dan waar u als raad toe besloten heeft. Overschrijdingen zijn in sommige gevallen onrechtmatig.

Onderstaand hebben wij de overschrijding opgenomen en weergegeven of deze wel of niet meewegen in ons oordeel bij de jaarrekening.

Programma/krediet	Lasten werkelijk (x €1.000)	Overschrijding ten opzichte van begroting na wijziging (x €1.000)	Telt overschrijding mee voor het oordeel?	Toelichting
Verkeer, vervoer en waterstaat	10.394	268	Nee	Hiertegenover staan deels hogere baten (€162.000) en anderzijds doordat er meer kosten zijn gemaakt voor onderhoud verhardingen als gevolg van herstelwerkzaamheden bij het vervangen van kabels en leidingen. Lasten passen binnen het door de raad vastgestelde beleid; dit kon niet eerder worden gerapporteerd.

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Financiële positie
Sociaal domein
Ruimtelijk domein
Getrouwheid
Rechtmatigheid
Informatiewaarde
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen

De kwaliteit van uw jaarverslag is goed

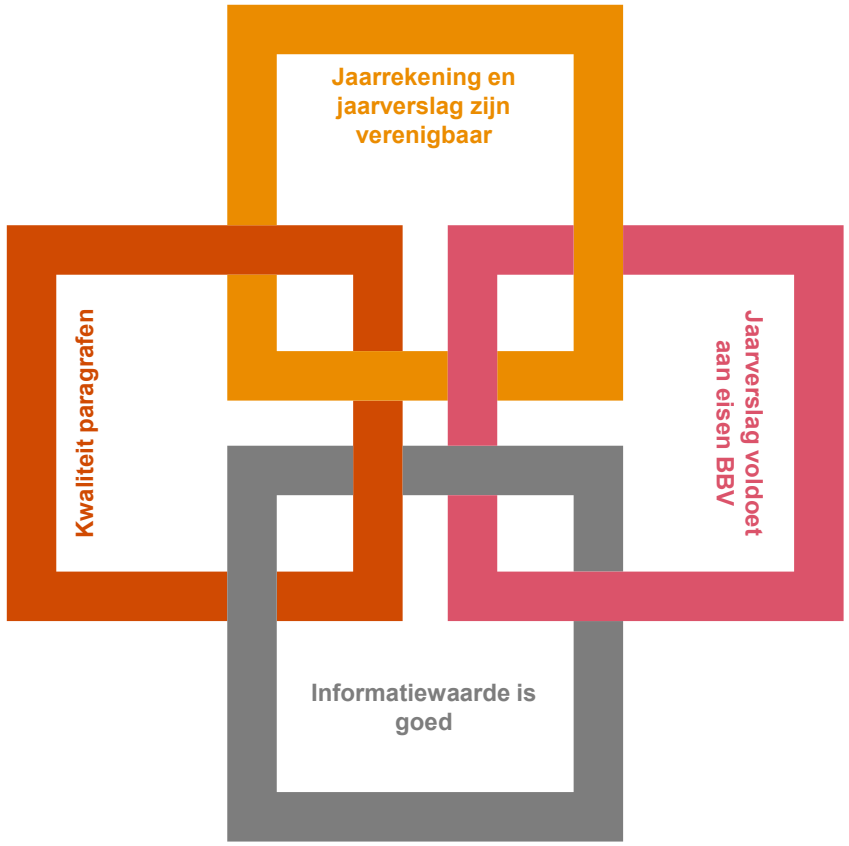

Jaarrekening en jaarverslag zijn verenigbaar
Wij hebben vastgesteld, op grond van de verkregen informatie in onze controle, dat de jaarrekening en het jaarverslag verenigbaar zijn.

Jaarverslag voldoet aan eisen BBV
In het BBV zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan het BBV.

Kwaliteit paragrafen
Wij hebben vastgesteld dat alle verplichte informatie in de paragrafen is opgenomen. Daarnaast hebben wij de informatiewaarde van de paragrafen beoordeeld. Deze geven veel informatie over de realisatie ten opzichte van de uitgangspunten van het beleid. Daarnaast zijn paragrafen opgesteld over specifieke onderwerpen. Wij adviseren wel om bondiger en meer op hoofdlijnen te rapporteren.

Informatiewaarde is goed
Ons oordeel is gebaseerd op de leesbaarheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses. Wij zijn van mening dat het jaarverslag de raad de gewenste informatie verschaft per beleidsterrein.

Wij missen daarin nog een duiding van wat de effecten zijn en wat bereikt is voor de ‘staat van de gemeente’ als geheel. Zo merken wij op dat in de jaarstukken de totstandkoming van de indicatoren vaak wordt toegelicht, maar dat weinig wordt ingegaan op wat het college vindt van de ontwikkeling in de kengetallen.

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Interne beheersing
Fraude en regelgeving
Verantwoording
Ontwikkelingen
Bijlagen

Kwaliteit van uw interne beheersing

Wij hebben nieuwe tekortkomingen in de interne beheersing geconstateerd.

In onze rapportage interim-bevindingen 2020 hebben wij ons beeld gegeven van de interne beheersing van uw gemeente. De belangrijkste observaties hadden betrekking op het meer zichtbaar vastleggen en uitvoeren van controles in de eerste lijn van de organisatie. Opvolging van de punten is onderhanden. Naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole hebben wij nieuwe aandachtspunten in de interne beheersing geconstateerd.

Voor zover wij bevindingen hebben in de controle met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking, melden wij die. Wij hebben er geen specifiek onderzoek naar gedaan. Bij onze controle is in dit opzicht niets naar voren gekomen.

Bevinding: 2020-4			
Line of defence ①	**Bevinding** In het nieuwe salarissysteem worden de declaraties niet zichtbaar vastgelegd. **Risico en aanbeveling** Het risico van deze bevinding is dat achteraf niet vastgesteld kan worden of een declaratie terecht is uitbetaald. Wij adviseren de gemeente de autorisatie zichtbaar vast te leggen.	**Prioriteit** laag	**Managementreactie** De gemeente gaat in overleg met de leverancier om na te gaan welke wijziging in het proces kunnen worden gemaakt om dit in het vervolg te voorkomen.
Bevinding: 2020-5			
Line of defence ①	**Bevinding** In de meerjarenbegroting richtprijzen vaststellen voor wat de grondprijzen per kavel zijn. Voor twee verkopen in 2020 is het onderliggende contract/allonge niet beschikbaar en hebben we niet kunnen vaststellen dat de verkoopprijs in lijn is met bandbreedtes per kavel. **Risico en aanbeveling** Notariële stukken zijn wel gebruikt bij overdracht grond. Derhalve adviseren wij de gemeente contractenbeheer voor grondexploitaties te verbeteren zodat de aangegane rechten en verplichtingen inzichtelijk zijn.	**Prioriteit** Middel	**Managementreactie** Dit betreft oude casuïstiek, iets van voor datum herindeling. Het dossier is niet volledig digitaal beschikbaar. We gaan er achteraan om het niet digitale document te achterhalen.

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Interne beheersing
Fraude en regelgeving
Verantwoording
Ontwikkelingen
Bijlagen

Fraude, omkoping en corruptie en naleving van wet- en regelgeving

Onze observaties met betrekking tot het proces dat het management hanteert ten aanzien van frauderisico's en risico's op het niet naleven van wet- en regelgeving en (mogelijke) fraude-indicaties

We hebben de beoordeling door het management van de frauderisico's en de risico's in verband met niet naleven van wet- en regelgeving geëvalueerd. Met betrekking tot de identificatie van de significante frauderisico's hebben we geen risicofactoren opgemerkt. Onze observaties worden op de volgende slide nader toegelicht.

Als onderdeel van onze controlewerkzaamheden hebben wij de interne controle-omgeving rond de preventie en opsporing van fraude en het naleven van wet- en regelgeving beoordeeld. Aangezien het voorkomen en opsporen van fraude de primaire verantwoordelijkheid is van het management en degenen die belast zijn met governance, verwachten wij dat er een bepaald minimaal niveau van interne controle is, rekening houdend met de omvang en de complexiteit van de organisatie en haar activiteiten.

Tijdens de controle van de jaarrekening 2020 zijn geen aanwijzingen van fraude onder onze aandacht gekomen.

Wat u moet weten over fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en opsporen van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving berust zowel bij het bestuur van de gemeente als het management. In deze video gaan we in de op deze verantwoordelijkheden.

Als uw accountant is het onze verantwoordelijkheid om onze controle te plannen en uit te voeren om redelijke zekerheid te krijgen dat de jaarrekening als geheel geen materiële onjuistheden bevat, of die nu worden veroorzaakt door fraude of door fouten, rekening houdend met het van toepassing zijnde wettelijke en regelgevende kader. Door de inherente beperkingen van een controle is het risico onvermijdelijk dat sommige materiële onjuistheden in de jaarrekening onopgemerkt blijven.

Tijdens de controle van de jaarrekening 2020 zijn geen gevallen van het niet naleven van wet- en regelgeving onder onze aandacht gekomen.

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Interne beheersing
Fraude en regelgeving
Verantwoording
Ontwikkelingen
Bijlagen

Rechtmatigheidsverantwoording als kans

Rechtmatigheidsverantwoording heeft voldoende aandacht

Hoewel de wettelijke kaders nog niet definitief zijn, verwachten wij dat het college over 2021 een rechtmatigheidsverantwoording moet afgeven, als onderdeel van de jaarstukken. In onze eerdere rapportage hebben wij u geadviseerd hier alvast op voor te sorteren, omdat dit aandacht en eventuele wijzigingen vereist van uw organisatie. Op dit moment heeft de gemeente inzichtelijk gemaakt voor welke onderwerpen er getoetst moeten worden op rechtmatigheid. Hieraan staan risico's gekoppeld. De gemeente is nu bezig met de controleaanpak per onderwerp dat in scope is, te bepalen (oftewel de concrete toetspunten). Op basis van de werkzaamheden en bijbehorende IC-rapportages moet het college straks voldoende basis hebben om de rechtmatigheidsverantwoording te kunnen opstellen.

Een kans om de beheersing van de organisatie te verbeteren

Dit betekent wel dat het college voor de rechtmatigheidsverantwoording volledig steunt op de derde lijn volgens het 'three lines'-model. In onze visie is de invoering ook een kans om de beheersing controleerbaar in de primaire processen (eerste lijn) en tweede lijn (control) verder te ontwikkelen. Naarmate de interne beheersing verder richting de eerste lijn zit, verschuift immers de beheersing van detectief (fouten herstellen) naar preventief (fouten voorkomen).

Dat kan nog verder worden versterkt door digitalisering van beheersmaatregelen in applicaties, de basis van de IT-beheersing op orde te brengen en door inzet van tools voor continue monitoring. Wij adviseren om deze ontwikkeling mee te nemen in de verbeterplannen voor de IT-beheersing.

Verantwoording over de negen criteria van rechtmatigheid

- Calculatiecriterium
- Valuteringscriterium
- Adresseringscriterium
- Volledigheidscriterium
- Aanvaardbaarheidscriterium
- Leveringscriterium
- Begrotingscriterium
- Voorwaardencriterium
- Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Afgedekt door balans en overzicht van baten en lasten

Afgedekt door rechtmatigheids-verantwoording

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Vooruitblik extern
Vooruitblik controle 2021
Bijlagen

Ontwikkelingen voor uw organisatie

We hebben de belangrijke ontwikkelingen in wet- en regelgeving met de organisatie en auditcommissie/raad besproken. Via onze rapportages brengen wij u onze observaties en aanbevelingen over status en voortgang die u treft ten aanzien van deze ontwikkelingen.

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Vooruitblik extern
Vooruitblik controle 2021
Bijlagen

Vooruitblik ontwikkelingen voor gemeente Krimpenerwaard

Mogelijke acties met betrekking tot de omgevingswet

Inmiddels is een besluit genomen dat per 1 juli 2022 de omgevingswet in werking treedt. Voor die tijd is het van belang dat alle processen binnen de gemeente in lijn gebracht worden om de ‘live’ gang per 1 januari 2022 mogelijk te maken.

Recent wordt er steeds meer aandacht gevraagd dat de nieuwe omgevingswet succes kan hebben als alle elementen, op zowel ICT- als financieel gebied, juist werken. Hiervoor moet voldoende tijd worden vrijgemaakt om dit te testen. Of er gehoor gegeven wordt aan de oproepen is nog niet duidelijk.

Voor gemeente Krimpenerwaard zien we dat het programmaplan ‘Verandering Ruimtelijk Domein aansluit op de Route 22 (een roadmap geïntroduceerd door de VNG om belangrijke mijlpalen in het kader van de invoering van de omgevingswet te identificeren en uit te voeren), inclusief een vertaling van het plan welke toepasbaar is binnen de gemeente.

Het programma zorgt ervoor dat een deel van de door de VNG benoemde minimale acties is uitgevoerd op de invoeringsdatum. Dit zijn de zaken die echt op orde moeten zijn bij de invoering. Een ander deel van de minimale acties moet worden verzorgd door de afdeling RO.

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Vooruitblik extern
Vooruitblik controle 2021
Bijlagen

Vooruitblik naar de controle 2021

In een continue controle is afronding ook het begin van de jaarrekeningcontrole 2021

Uw jaarrekeningcontrole hebben we samen met u tijdig kunnen afwikkelen. Waar de jaarrekeningcontrole 2020 eindigt maken we direct een start met de jaarrekeningcontrole 2021. Immers, we zijn nu al bijna een half jaar onderweg in het nieuwe boekjaar. De gebeurtenissen na balansdatum voor de jaarrekeningcontrole 2020 hebben ons ook informatie opgeleverd voor de start van de controle 2021. In onderstaande figuur geven we inzicht in de hoofdlijnen van het proces dat gepland staat. Graag gaan we op korte termijn met u in gesprek om de werkzaamheden voor de komende maanden verder in te richten.

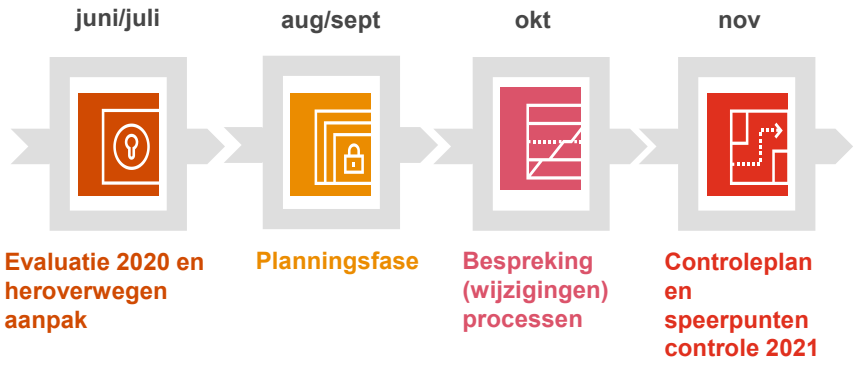

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen
SiSa
WNT
Materialiteit
Communicatie
Onafhankelijkheid
Verantwoordelijkheden

Bijlagen

In de bijlagen hebben wij informatie opgenomen die wij vanuit de controlestandaarden aan u moet melden.

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen
SiSa
WNT
Materialiteit
Communicatie
Onafhankelijkheid
Verantwoordelijkheden

Geen bevindingen in de SiSa-bijlage

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2020.

Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (‘BADO’) zwaardere rapporteringstoleranties dan voor andere onderdelen van de reguliere jaarrekening.

De rapporteringstolerantie is per specifieke uitkering:
- €12.500 indien de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan €125.000;
- 10% indien de omvangsbasis groter dan €125.000 en kleiner dan of gelijk is aan €1.000.000;
- €125.000 indien de omvangsbasis groter is dan €1.000.000.

De rapporteringstolerantie heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. In de volgende tabel hebben wij onze bevindingen per regeling opgenomen uitkering opgenomen conform Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2020.

Nr	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	N.v.t.	N.v.t.	Geen bijzonderheden
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	N.v.t.	N.v.t.	Geen bijzonderheden
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	N.v.t.	Geen bijzonderheden
F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	N.v.t.	N.v.t.	Geen bijzonderheden
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020	N.v.t.	N.v.t.	Geen bijzonderheden
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) _gemeentedeel 2020	N.v.t.	N.v.t.	Geen bijzonderheden

Nr	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	N.v.t.	N.v.t.	Geen bijzonderheden
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	N.v.t.	N.v.t.	Geen bijzonderheden op basis van werkzaamheden uitgevoerd door accountant RBZ.
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	N.v.t.	N.v.t.	Geen bijzonderheden
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	N.v.t.	N.v.t.	Geen bijzonderheden
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	N.v.t.	N.v.t.	Geen bijzonderheden
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	N.v.t.	N.v.t.	Geen bijzonderheden op basis van werkzaamheden uitgevoerd door accountant RBZ.
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	N.v.t.	N.v.t.	Geen bijzonderheden
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	N.v.t.	N.v.t.	Geen bijzonderheden
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	N.v.t.	N.v.t.	Geen bijzonderheden op basis van werkzaamheden uitgevoerd door accountant RBZ.
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	N.v.t.	N.v.t.	Geen bijzonderheden

Nr	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	N.v.t.	N.v.t.	Geen bijzonderheden
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	N.v.t.	N.v.t.	Geen bijzonderheden
H8	Regeling Sportakkoord 2020–2022	N.v.t.	N.v.t.	Geen bijzonderheden

De strekking van de verklaring bij de jaarrekening (inclusief de SiSa-bijlage) is goedkeurend inzake de getrouwheid en rechtmatigheid

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen
SiSa
WNT
Materialiteit
Communicatie
Onafhankelijkheid
Verantwoordelijkheden

De bezoldiging van uw topfunctionarissen is juist verantwoord in de WNT-bijlage

Controlebevindingen WNT-verantwoording 2020

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT) gecontroleerd. Uit onze controle blijken geen bevindingen. Op grond van de wet zijn de griffier en de gemeentesecretaris aangewezen aan topfunctionaris. Hun bezoldiging is juist en volledig verantwoord in de bijlage WNT in uw jaarstukken.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op: https://www.topinkomens.nl

WNT wijzigt in 2021 nauwelijks

In 2021 verandert er voor de WNT nagenoeg niets ten opzichte van 2020. Wel zijn de bedragen geïndexeerd op basis van de loonontwikkeling in de sector overheid.

- De wettelijke maximale bezoldiging voor topfunctionarissen is aangepast van €201.000 in 2020 naar €209.000 in 2021.

In de verantwoording van ‘Overige functionarissen (op functie) vervalt met ingang van 2021 de verplichte vermelding van de omvang van het dienstverband (van ‘datum’ tot ‘datum’).

Bijlage Wet Normering Topinkomens (WNT)	
	U heeft drie topfunctionarissen verantwoord in de jaarrekening 2020.
	Alle topfunctionarissen zijn in loondienst. Gedurende het jaar hebben er geen wijzigingen in topfunctionarissen plaatsgevonden.
	U heeft in 2020 geen ontslagvergoedingen boven de WNT-grens uitgekeerd.

De controleverklaring bevat een paragraaf inzake overige aangelegenheden over de anticumulatiebepaling WNT

Sinds 2018 gelden specifieke WNT-regels voor de samenloop van uitvoerende topfuncties bij verschillende WNT-instellingen (‘anticumulatieregeling’). Deze regeling bepaalt dat het totaal van de bezoldigingen van meerdere uitvoerende topfuncties bij meerdere WNT-rechtspersonen of WNT-instellingen, niet hoger mag zijn dan het van toepassing zijnde algemene wettelijke bezoldigingsmaximum (2020: €201.000). In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij geen controle uitgevoerd op de naleving van deze anticumulatiebepalingen. Dit hebben wij in onze controleverklaring bij de jaarrekening van gemeente Krimpenerwaard in een paragraaf inzake overige aangelegenheden tot uitdrukking gebracht.

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen
SiSa
WNT
Materialiteit
Communicatie
Onafhankelijkheid
Verantwoordelijkheden

De materialiteit is gedurende de controle toegenomen

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip ‘materieel’ wordt toegelicht in de paragraaf ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’ in onze controleverklaring. Afwijkingen worden als materieel beschouwd wanneer redelijkerwijs kan worden verwacht dat ze, elk afzonderlijk of in totaal, gevolgen kunnen hebben voor de economische beslissingen die gebruikers op grond van de jaarrekening nemen.

In het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) zijn de goedkeuringstoleranties bepaald die de accountant ten behoeve van de oordeelsvorming over de jaarrekening van de gemeente hanteert. De grondslag voor het bepalen van deze toleranties betreft de totale werkelijke kosten van de gemeente, inclusief de toevoegingen aan de bestemmingsreserves. Materialiteit bepaalt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en het effect van vastgestelde afwijkingen op onze verklaring.

In ons controleplan hebben wij een materialiteit vastgesteld van €1,4 miljoen. Materialiteit wordt echter geactualiseerd op basis van de feitelijke financiële gegevens en wijzigingen in uw organisatie en omgeving gedurende het hele jaar. Aangezien de werkelijke lasten, inclusief dotaties aan de bestemmingsreserves, hoger zijn dan in de tussenrapportage op basis waarvan wij onze initiële materialiteit hebben berekend, heeft er op basis van de wettelijke uitgangspunten een verhoging plaatsgevonden naar €1,6 miljoen. De uitgangspunten zoals beschreven in het controleplan zijn ongewijzigd. We hebben de incidentele baten van de verkoop van de Eneco-aandelen niet meegenomen in de berekening.

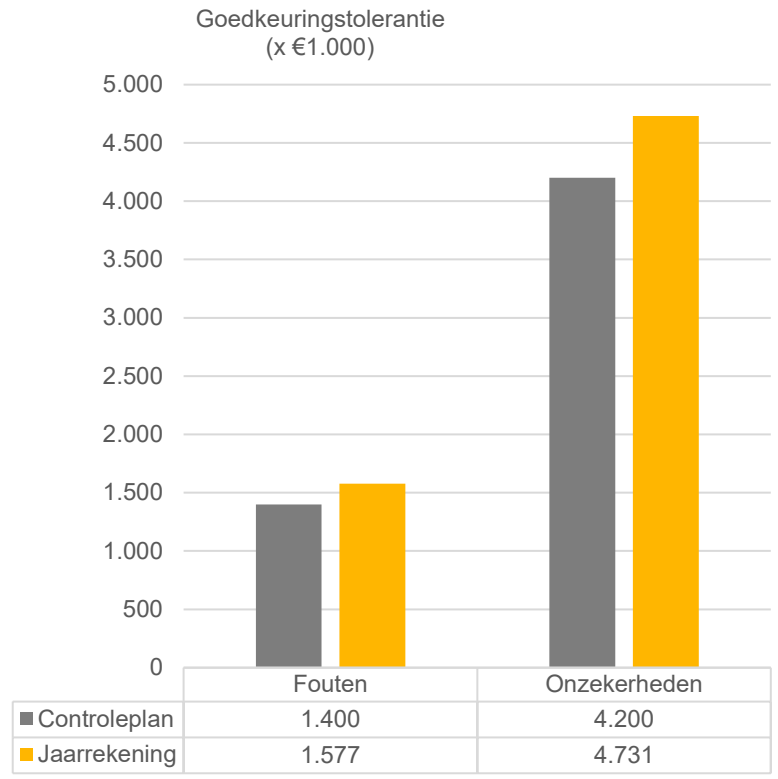

	Fouten	Onzekerheden
Controleplan	1.400	4.200
Jaarrekening	1.577	4.731

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen
SiSa
WNT
Materialiteit
Communicatie
Onafhankelijkheid
Verantwoordelijkheden

Update over onze communicatie met u

Als PwC vinden wij het van belang om u te laten zien op welke wijze wij de belangrijkste voorwaarden en aandachtspunten van de controle hebben gerapporteerd. Deze hebben we opgenomen in onderstaande tabel.

Vereiste communicatie op grond van controlestandaarden	Controleplan	Rapportage interim-bevindingen	Accountantsverslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant.	●		
Bevestiging van de onafhankelijkheid van PwC.	●		●
De zaken die zijn aangemerkt als kernpunten van de controle.	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne controle.		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude.		●	●
Niet naleven van wet- en regelgeving.			●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het management.			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring.			●
Standpunt van de accountant over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college.			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces.			●
Niet-gecorrigeerde afwijkingen.			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de entiteit.			●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's.	●		●

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen
SiSa
WNT
Materialiteit
Communicatie
Onafhankelijkheid
Verantwoordelijkheden

Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Wij hebben geen opdrachten uitgevoerd die onze onafhankelijkheid bedreigen

Wij hebben onze naleving van externe normen, ons wereldwijde onafhankelijkheidsbeleid en het onafhankelijkheidsbeleid van gemeente Krimpenerwaard met betrekking tot onze dienstverlening in 2020 bewaakt en bevestigen dat wij aan deze onafhankelijkheidsvereisten hebben voldaan en voldoen.

Overzicht van de bestede uren door het controleteam en honoraria

Wij maken gebruik van een webportal (Connect) voor het uitwisselen van documenten. Voor de controle over 2020 is 90% van de opgevraagde documenten tijdig geleverd. De kwaliteit van de oplevering was ook voldoende en beter dan voorgaand jaar. Voor een aantal aanvragen zit hier nog een verbeterslag in zoals voor de grondexploitaties.

Zoals uiteengezet in ons controleplan valt het bewaken en beoordelen van de controle-uren en -kosten naar onze mening onder onze gezamenlijke verantwoordelijkheid. Voor onze controle van het boekjaar 2020 hebben wij de volgende uren besteed, inclusief uren voor planning en tussentijdse activiteiten.

Functieniveau	Totaal aantal uren		Verschil
	Gepland	Werkelijk	
Director	70	70	0
(Senior) manager	295	355	60
Overige medewerkers	760	900	140
Totaal	1.125	1.325	200

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen
SiSa
WNT
Materialiteit
Communicatie
Onafhankelijkheid
Verantwoordelijkheden

Overzicht van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college en de raad voor de jaarrekening

Het college is verantwoordelijk voor:

- het opstellen en getrouw weergeven van de financiële positie in de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- rechtmatige totstandkoming van baten en lasten en balansmutaties; en voor
- interne beheersingsmaatregelen die het college noodzakelijk acht om een jaarrekening te kunnen opstellen en rechtmatige totstandkoming van transactie mogelijk te maken, zonder afwijkingen van materieel belang door fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen.

De raad is verantwoordelijk voor het toezicht op het proces van de financiële verslaggeving door de gemeente.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het plannen en uitvoeren van een controleopdracht op een manier die ons in staat stelt om voldoende en passende controle-informatie te krijgen voor de onderbouwing van ons oordeel.

Onze doelstellingen zijn het krijgen van redelijke zekerheid of de jaarrekening als geheel geen onjuistheden van materieel belang bevat of die nu worden veroorzaakt door fraude of door fouten, en het afgeven van een controleverklaring waarin onze verklaring is opgenomen.

Voor een gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden verwijzen wij u naar de bijlage bij onze controleverklaring.

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen
SiSa
WNT
Materialiteit
Communicatie
Onafhankelijkheid
Verantwoordelijkheden

Overzicht van verantwoordelijkheden met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

De verantwoordelijkheden van het management en het college bestaan uit:

- het identificeren en monitoren van de wet- en regelgeving die van toepassing is op de gemeente en zorgen voor volledigheid ervan;
- het uitvoeren van een risicobeoordeling die expliciet het risico op fraude omvat, door een analyse van prikkels en druk, kansen, en gedrag en rationalisatie, en het risico van niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het opstellen en uitvoeren van programma's en beheersingsmaatregelen ter preventie, ontmoediging en opsporing van fraude (fraudebestrijdingsprogramma's) en niet-naleving van wet- en regelgeving;
- het waarborgen dat de cultuur en de omgeving van de gemeente integer zijn en ethisch gedrag bevorderen;
- ervoor zorgen dat de activiteiten van de entiteit worden uitgevoerd conform de bepalingen van wet- en regelgeving, inclusief het voldoen aan de wet- en regelgeving waarin de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening wordt geregeld;
- het onderzoeken van iedere vermeende of vermoede misstand die onder de aandacht van het management wordt gebracht.

De verantwoordelijkheden van degenen die zijn belast met toezicht (de raad) bestaan uit:

- het versterken van een cultuur van integriteit en ethisch gedrag door middel van actief toezicht;
- het beoordelen van de vaststelling van frauderisico's door het management en niet-naleving van wet- en regelgeving, het nemen van passende maatregelen en het zorgen voor een juiste *tone at the top*;
- het waarborgen dat het seniormanagement en het college passende maatregelen nemen om fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving te ontmoedigen en te voorkomen, voor een betere bescherming van medewerkers en andere belanghebbenden;
- het onderzoeken van iedere vermeende of vermoede misstand die onder de aandacht van de raad wordt gebracht;
- het aannemen van een kritische houding ten opzichte van het college op het gebied van niet-gebruikelijke transacties met verbonden partijen.

Aanbiedingsbrief
Kernboodschappen
Conclusie controle
Jaarstukken
Interne beheersing
Ontwikkelingen
Bijlagen
SiSa
WNT
Materialiteit
Communicatie
Onafhankelijkheid
Verantwoordelijkheden

Onze doelstellingen met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

De verantwoordelijkheid van de accountant bestaat uit:

- Onze verantwoordelijkheid is het plannen en uitvoeren van een controleopdracht op een manier die ons in staat stelt om voldoende en passende controle-informatie te krijgen die een basis voor onze verklaring biedt. Onze doelstellingen zijn het krijgen van redelijke zekerheid of de jaarrekening als geheel geen onjuistheden van materieel belang bevat of die nu worden veroorzaakt door fraude of door fouten, en het afgeven van een controleverklaring waarin onze verklaring is opgenomen. Redelijke zekerheid betekent een hoge, maar niet absolute mate van zekerheid, waardoor wij mogelijk niet alle materiële onjuistheden ontdekken. Onjuistheden kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten. Zij worden als materieel beschouwd wanneer redelijkerwijs kan worden verwacht dat ze, elk afzonderlijk of in totaal, gevolgen kunnen hebben voor de economische beslissingen die gebruikers op grond van de jaarrekening nemen.
- Materialiteit heeft gevolgen voor de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van vastgestelde onjuistheden op onze verklaring.
- het plannen en uitvoeren van de controle om een redelijke zekerheid te krijgen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat, hetzij door fraude of door fouten.
- het beoordelen of de programma's en de interne beheersingsmaatregelen van de entiteit, waarmee geïdentificeerde risico's van materiële fouten als gevolg van fraude en van niet-naleving van wet- en regelgeving worden aangepakt, op de juiste wijze zijn opgezet en worden uitgevoerd;
- het evalueren van het proces dat de directie en de raad van bestuur hanteert voor het beoordelen van de doeltreffendheid van de programma's en interne beheersingsmaatregelen in verband met fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving;

Voor een gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden verwijzen wij u naar de bijlage bij onze controleverklaring.